

REVIZIJSKA KONFERENCIJA KODEKSA PONAŠANJA LINIJSKIH KONFERENCIJA

Vesna Polić-Čurčić
znanstveni suradnik

stručna informacija

Od 21. svibnja do 7. lipnja 1991, točnije rečeno do 8. lipnja u 8.15 ujutro, održan je u Genevi drugi dio Revizijske konferencije Kodeksa ponašanja linijskih konferencija. Prvi dio ove Revizijske konferencije održan je u jesen 1988. godine s potpunim neuspjehom, jer nije postignut dogovor o nekim pitanjima postupka odlučivanja na Konferenciji. Između ova dva zasjedanja posebna Radna grupa s mnogo je napora izradila opsežna Pravila postupka, tako da se mogao sazvati drugi dio Revizijske konferencije. Tom su zasjedanju prisustvovali predstavnici 78 zemalja, kao i predstavnici određenog broja drugih međunarodnih organizacija.

Rezolucija usvojena na kraju ovog zasjedanja može se ocijeniti jedino mogućim kompromisom između raznih država i različitih pomorskih interesa. Zemlje u razvoju morale su odustati od većine svojih široko postavljenih zahtjeva, dok su razvijene zemlje ipak morale pristati na neke ustupke. Izmjene su usvojene u obliku šest smjernica, od kojih se tri odnose na čl. 2 Kodeksa, tj. na sporazume o podjeli tereta:

Prvo, odredbe Kodeksa treba tumačiti tako da članicom linijske konferencije može postati nacionalna linija koja nema vlastite brodove nego uzima brodski prostor u zakup.

Drugo, odredbe o podjeli tereta odnose se i na pomorski dio multimodalnog prijevoza.

Treće, te se odredbe odnose i na teret koji se prekrcava, uključujući i teret iz i za zemlje bez izlaska na more.

Četvrto, vladama se daje mogućnost da traže međusobne konzultacije oko pitanja u vezi s primjenom Kodeksa.

Peto, konzultacijama prema čl. 11 Kodeksa, u ime nacionalnih interesa krcatelja mogu prisustvovati i krcatelji odnosno njihove organizacije iz više zemalja.

Šesto, države ugovornice mogu usvajati mjere potrebne za primjenu Kodeksa. Te mjere mogu značiti i konzultacije u kojima sudjeluju organi vlasti, linijske konferencije kao i krcatelji i njihove organizacije.

Rezolucija također poziva sve stranke, uključujući državne organe kako zemalja uvoznica, tako i izvoznica, da se konzultiraju radi pronalaženja najprihvatljivijih rješenja za primjenu Kodeksa. Države koje još nisu postale njegovim strankama pozivaju se da to postanu.

Usvojenim izmjenama nije promijenjena priroda Kodeksa, niti prošireno polje njegove primjene. Zemlje u razvoju su naime izvorno bile tražile da se odredbe Kodeksa, pogotovo najvažnija odredba o raspodjeli linijskog konferencijskog tereta u omjeru 40:40:20 između zemalja uvoznica, izvoznica odnosno trećih, proširi ne samo na sav linijski teret nego i na teret u slobodnoj plovidbi, uključujući i prijevoz tankerima. Tome su se odlučno usprotivile zemlje Grupe B (razvijene zapadne zemlje), a podržali su ih Sovjetski Savez i Kina. One su naglasile da krcatelji i dalje moraju imati mogućnost izbora između konferencija koje su članice linija i onih koje to nisu, i da to ne smije ići na štetu nečlanica sve dok se one pridržavaju pravila konkurencije (fair competition on a commercial basis).

Isto tako nije usvojen prijedlog nekih zemalja u razvoju da u dogovorima o podjeli tereta sudjeluju razna državna tijela, nego je to ostavljeno za dogovor unutar konferencija. Argument da odredbe o raspodjeli tereta moraju imati prednost, odbačen je uz obrazloženje da to zapravo znači intervenciju države u pitanja koja treba rješavati unutar konferencija u skladu s Kodeksom.

Budući da se sve zemlje u razvoju financijski nisu u mogućnosti uključiti u međunarodni linijski prijevoz, smjernicama je sada omogućeno da nacionalne linije unajme brodski prostor na brodovima drugih linija i da tako zadrže svoj dio prava prijevoza tereta.

U završnim govorima sve su grupe zemalja u većoj ili manjoj mjeri izrazile svoje zadovoljstvo rješenjima usvojenima na ovom zasjedanju kao i primjenom Kodeksa. Ipak, najbolju ilustraciju njegove uspješnosti daje izjava kenijskog delegata da kenijska nacionalna linija, uza sve uložene napore i sredstva, uspijeva sudjelovati u kenijskom pomorskom međunarodnom prijevozu sa 2 %.